

ומצאנו בשבלי-הלקט (הוב"ד בב"י בס"ס קל"ט) שהתיר מכירת ספרי עכו"ם עובדי אלילים. וגם הב"ח שם (אלא שחלק). ומרן פסק כן להלכה (שם סט"ו). ואף שדעת הרמ"א בהגה שם נראה להתמיר, וסיים, "והמחמיר תבוא עליו ברכה", הרי שזה נאמר בספרי דת השייכים לעבודת אלילים, אבל גלויות אלה לא נעשו לעבודה כל עיקר.

ונראה דעדיפי מנוי, שכן צורות הנעשות לנוי שאמרו שהן מותרת, וכ"ש בזמנינו שאין עובדין לאותן צורות, הרי שלא הותרו אלא אם מוצאם, אבל אין להשהותם (כמבואר בהגה סי' קמ"א ס"ג) וכ"ש איפוא שאסור לסחור בהן. הרי שאין זה אלא בצורות ע"ז ממש כעין אלה הנעבדים, אלא שעשויין לנוי, אבל גלויות אלה אינן נעשות אלא למזכרת ממקומות שתיירים מבקרים בהם, ואין עליהם אף לא דין נוי ע"ז. והנלע"ד כתבתי.

מז

המדיטציה הטראנסצנדנטאלית

שאלה :

לאחרונה פורסמו בעתונות כתבות המתארות את תועלתה של המדיטציה-הטראנסצנדנטאלית, שהיא למעשה טכניקה של הרפית מתחים נפשיים. ביררתי אצל חברותי שלמדו תורה זאת, והיא פשוטה ביותר. אחרי מספר הרצאות, מתייחד התלמיד עם מורהו, ושם נערך טקס בו מגיש התלמיד פרחים פירות ומטפחת לבנה אשר לא כובסה. באותו מעמד מוסרים לו מלה הנקראת "מנטרא", שאסור לגלותה לשום אדם בעולם. פעמיים ביום עוצמים את העיניים למשך כעשרים דקות וחוזרים על המנטרא, ומיד משיגים שחרור מכל מתח נפשי, ונכנסים לשלוה ומנוחה, וגם שיפור ניכר בבריאות הפיסית. שאלתי היא האם דבר זה אסור על פי ההלכה.

(שאלה זאת נשאלה בשידור "קול ישראל" בתכנית "עשה לך רב". תשובתנו היתה מטבע הדברים קצרה, הן מפאת הזמן הקצר, והן משום שלא היה ברור לנו עדיין היטב כל הכרוך בעקרון הטקס והמנטרא הנ"ל. אבל התשובה היתה ברורה לאסור על יסוד המידע שאז עמד כבר לרשותנו. לאחר מיכן רבו השואלים בכתב ובעל-פה וביניהם גם בני ישיבות שנתפסו למדיטציה זאת, ופנו לבירור הלכה. אחד מבני הישיבות פנה אלינו בשם חבריו בשאלה מענינת דלהלן:

שאלה:

האם עצם הטכניקה של המדיטציה-הטראנסצנדנטאלית, היא האסורה, או רק הטקס. ואם כן, אולי מותר שאחד התלמידים שכבר נתפס ולמד תורה זאת, ילמדנה לחבריו מבלי להזדקק לאותם מורים, ולאותו טקס.

(בעקבות השאלות הרבות שהגיעונו, ביררנו את מהותה של המדיטציה-הטראנסצנדנטאלית, להלן למען הקיצור המ"ט, והורנו הלכה לכל שואל כדלהלן).

תשובה:

בראשונה, נפנינו לברר את מהותו האמתית של הטקס הנ"ל, והמנטרא הנמסרת לתלמיד. להלן עדותו של תלמיד שעבר את כל הליכי תורה זאת:

"נגשתי אל חדר הקבלה, הבאתי אתי ששה פרחים ושלושה פירות טריים ומתוקים, ומטפחת לבנה חדשה שלא כובסה מעולם, הכל ערוך על מגש. נכנסתי לתא היחוד ומסרתי המגש למורה. המורה ערך התקרובת על גבי השולחן לפני תמונת ה"גורו-דיב" (איש

קדוש), בשולחן דלקו נרות, היתה שם קערית קטורת, ועוד כמה פריטים, כמלח ואורז. המורה התפלל בסנסקריט (לשון הודית) כשמונה דקות, ובאותה שעה הוא קד לתמונה, מדליק את הקטורת שבקערית, ותוך כדי כך מפזר גרגירי אורז ומלח מסביב לתמונה. לבסוף פונה לתלמיד שיתחייב לא לגלות את מלת הקסם, ואז היא נמסרת לו בלחישת. מושיב אותו על כסא ומתייחד לראשונה עם המלה שנמסרה לו לכל ימי חייו.

ה ט ק ס

לדעתי, די בדברים אלה לאסור בהחלטיות את המ"ט. כי ברור הדבר שכל פעולה אנושית פשוטה, המבוססת על אדני ההגיון, יש לה ביאור ומשמעות. לעומתה כל פעולה שאין לה שום משמעות והגיון, מקורה ללא ספק באמונה דתית (להבדיל, תקיעת שופר בראש-השנה, שהיא מצוה דתית, שמקורה בצו אלקי ואין לנו שום פירוש להסבירה). פרחים ופירות המוגשים במטפחת חדשה שלא כובסה מעולם, התקרובת המתוארת בעדות הנ"ל, התפלה בת שמונה הדקות בשפה שאין התלמיד מבינה, הנרות הדולקים מול תמונה מסויימת, וביותר אותה קטורת שמקטיר בשעת התפלה (עיין בתשובת הרידב"ז ח"ג סי' ת"ה, הובאה בשו"ע יו"ד אחרי סי' קפ"ב), אין ספק שפעולות אלה אשר אין להם שום משמעות והגיון מקורן באותם אמונות דתיות הקשורות בעבודה-זרה שהיו נהוגות, ובחלקן נהוגות עד היום בארצות-המזרח-הרחוק, אשר משם הגיעה המ"ט.

בספר "מדיטציה הטראנסצנדנטלית" (ד"ר ה. ה. בלומפילד), לא נזכר התיאור הנ"ל בשלימותו, אך די במה שמתואר שם, כדי לקבוע את איסור עבודה-זרה שבטקס. וזו לשונו: "כל הפונה למ"ט מתבקש להביא לשעת ההדרכה הראשונה פרחים רעננים פירות טריים וממחטה לבנה חדשה. אלה משמשים בידי המורה

בטקס מסורתי, המשמש כהקדמה להוראת הטכניקה. טקס זה אינו פולחן דת, אלא יועד להבטיח כי הדברים שהתלמיד עומד ללמוד הם בדיוק הדברים שנמסרו מדורי דורות ממורה למורה. הטקס הקצר גם מאפשר למורה להביע את תודתו למסורת, שהיא צור מחצבתה של המ"ט. אין התלמיד מתבקש להשתתף בטקס, אלא רק להיות לו עד" (עמוד 24). ובכן ברור, מבלי להכנס בויכוח, שיש כאן טקס מסורתי, תודה למסורת, שאין היא אלא שרידי פולחן קדום, שכל כולו מעוגן בעבודת-אלילים. לכן ברור, שככל שרידי פולחן של עבודה-זרה, גם כל הטקס הנ"ל אסור בהחלטיות.

המנטרא

ה"מנטרא", אותה מלת קסם שעל מודט לשון פעמיים בכל יום משך עשרים דקות, היא פרשה בפני עצמה. ה"מנטרות" הנמסרות לתלמידים, אינן מלות חסרות משמעות, לדעת יודעי דבר. מומחה אתו שוחחתי, הסביר, שהן רבות משמעות, הן מעוגנות במושגים אלהיים ומשוננים במדיטציה ובתפלות. לדוגמא: שלשת המנטרות דלהלן, שאם, שיאם, שיאום, פירושן תודה לאלקים. מומחה אחר מצא באנציקלופדיה שכל מנטרה היא שם אליל.

ובכן, מלים קסומות אלה שהן שמות אלילים, שנלקחו כנראה מתפלות פולחן של עובדי עבודה-זרה, ודאי שאסורות בשינון יום יומי. ומקרא מפורש הוא (שמות כ"ג י"ג): ושם אלהים אחרים לא תזכירו לא ישמע על פיך. ולמדו רבותינו ממקרא זה: "שלא יאמר אדם לחבירו שמור לי (המתן לי) בצד עבודת-כוכבים פלונית" (סנהדרין כ"ג: ופסקה הרמב"ם להלכה בהלכות ע"ז פרק ה' הלכה י"א). וכבר פסק מרן בשולחן-ערוך הלכה פסוקה: "אסור

להזכירה בשמה בין לצורך בין שלא לצורך" (יורה דעה סימן קמ"ז סעיף א').

זאת ועוד, נתברר, שאין צורך באותה מלה דוקא כדי להשיג את התוצאה הטכנית של המדיטציה. אנשי מדע רבים חיו דעתם שכל שימוש בצליל מסוים או במלה בעלת קצב מונוטוני יכולה להשיג אותן תוצאות עצמן.

אם כן איפוא, נשאלת השאלה, מדוע נלקחו מלים אלה דוקא מתוך מסכת עבודה-זרה, מפני מה לא השתמשו מורי המדיטציה במלים בעלות צליל מתאים הלקוחות מעולם המציאות, או בסתם צלילים בעלי קצב מונוטוני.

אין ספק שהכונה היתה בכך להשתמש בשמות אלילים לשם ביצוע פעולה טכנית זאת, מתוך כבוד והוקרה. או שהעולם הקדמון אכן האמין שתוצאות אלה מושגות בכחם של אותם אלילים, אשר את שמותיהם מבטאים.

מקורותיה האליליים של המדיטציה

כי אכן תורה זו קדומה היא מאד, וכך מסופר בספר ה"מדיטציה-הטראנסצנדנטאלית" הנ"ל:

"כדי להבהיר את יחודה של המ"ט נספר את ראשיתה בקצרה ונסקור את התפתחותה הארגונית בימינו. אמנם מ"ט מוגשת בספר זה בתבנית התאמתותה המדעית בת-ימינו, אולם לטכניקה שורשים בימי קדם ויעילותה היא גולת כותרת לאלפי שנות מסירתו הקפדנית של ידע... הפצה נרחבת של הידע המעשי הושגה רק פעמים אחדות בתולדות האנושות הרשומות. הפעם המאוחרת בימי קרישנא ובודהא. מאהארישי קיבל את ידיעת הטכניקה מידי מורו, המכונה "גורו דיב". מסורת נזירים מספרת כי לפני אלפיים וחמש מאות שנה לערך, החיה עילוי משכיל אותה חכמה עתיקת ימים...". (עמוד 27).

במקום אחר שם (עמוד 16) מדובר על ה"חשיבות הקריטית לברירת המאנטרא הנכונות לכל אדם ואדם. מהארישי ואלפי מורי מ"ט מאומנים נשענים על מסורת עתיקה שבעזרתה ירדו דורות רבים אל מלוא עומק ההכרה. הליך כזה קיים מאז השנה ה-5000 (קרי החמשת אלפים) לפני הספירה, ואולי אף לפני כן, דהיינו מזמן חיבורה של התורה הקדומה ביותר, ה"ודה". לשימת לב הקורא, אין ה"ודה". אלא כתבי הקודש של ההודים (שם שם עמוד 6).

ובכן, ברור ביותר, מסורת שנשמרה בידי נזירים בימי העולם העתיק שכל כולו היה בנוי ומבוסס על ערכי דת ואמונה. ואין ספק שכל הטכניקה של המדיטציה היתה מלווה בשמות, סמלים, ופולחן הלקוח מאמונות ההבל של אותה עבודה-זרה הודית עתיקה. והלא עד עצם היום הזה מלאה הודו עבודה-זרה פשוטה כמשמעה. ולכן, פשוט מעל לכל ספק שכל הפולחן המלווה את המדיטציה מקורו בעבודה-זרה, ואסור הוא בהחלט.

המדיטציה קשורה באמונת הנשמה

זה דבר שהמדיטציה המודרנית משתדלת להתעלם ממנו ולהסתירו משום מה. בכל הספר הנ"ל לא נזכרה הנשמה או הנפש אלא ברמזים דקים אך שקופים. מדובר במקומות רבים, על חדירת האדם לתוך נבכי נפשו ולבו, כעל "מודעות טהורה" (במקור בפיזור אותיות עמוד 10), והכונה האמתית היא אותה נפש או נשמה שאדם מתרכז אל תוך מעמקי נשמתו.

ר. באקמינסטר פולר (שכתב מבוא ארוך לספר הנ"ל), ואגב ממעריציו של המאהארישי, מזכיר פעמים אין ספור בתיאור מחשבותיו ורעיונותיו את "העקרונות הנצחיים" (עמוד ט"ז י"ז), או כשמתאר את רוח האדם, מדבר על "האמיתות הנצחיות" (ט"ז), או כשמפריד בעליל בין העקרונות המוכללים הנצחיים כשייכים

לרוח האדם, לבין מוח האדם כאורגניזם פיסיו-כימי מוגבל (עמוד י"ח). כל אלה הם ביטויים לאותו כח פשוט שאנו קוראים לו נשמה.

אך במקום אחד לפחות, ומענין ביותר כשלעצמו, מדבר הוא ישר ובבירור על הנשמה, וזו לשונו: "כתוצאה... הגעתי אל ההנחה, שהבריות שגו והניחו, שהן התופעות הדוממות, והן התופעות החיות גשמיות הן... כל אותם המרכיבים הכימיים, שהגדירו הבייוכימאים של שנות העשרים במאה הזאת כחיוניים להתפתחותה של גדילת אורגניסמים ביולוגיים של כוכב-הלכת שלנו, נמצאו בינתיים בדגימות של אבק כוכבים שנלקחו בחלל החיצון. דבר זה הוליד בלב המדענים האלה את התפיסה המוטעית ואת הקביעה, כי זיהו את "הכימיה של החיים". אולם כאשר בני אנוש מתים, כל המרכיבים הכימיים האלה עודם מצויים בתוך הגויה, משמע הכימיה הקריטית שלהם איננה יכולה להחיות חיים, שהרי החיים אינם מצויים שם עוד. יהיו החיים אשר יהיו, אין הם גשמיים. משמע, הפחת הנשמה איננה גשמית. התופעה ששמה חיים מזוהה אך ורק עם התופעה ששמה רוח ועם ההבנה שמבינה הרוח משמעויות וזיקות גומלין יחסיות ומשמעותיות הקיימות לעד בין מכלולי הדפוסים של ההתנסויות...".

מחשבות אלו ודומיהן המתוארות במבוא, הביאוהו למחשבות שהוא אכן פועל באופן טראנסטנדנטאלי, ומכאן הגיע לתכנית של תרגול מדיטציה כזו תוך משמעת פנימית... הקדמה זאת היתה נחוצה להבנת הטכניקה של המדיטציה, וכפי שנבאר להלן.

טכניקה של המדיטציה

המודט מתיחד פעמיים ביום משך עשרים דקות בכל פעם, עם אותה מנטרה שנמסרה לו על ידי מורהו, משנן אותה ומתרכז באותה מלה. מה משיג הוא בכך, וכיצד.

מסביר המאהארישי: "המחשבה מקורה במעמקי ההכרה השלמים ביותר... מחשבה מתחילה ברמת התודעה העמוקה ביותר ועולה מבעד לכל מעמקי ההכרה עד שהיא מופיעה לבסוף כמחשבה מודעת על פני השטח" (עמודים 12—13).

"תהליך מ"ט עיקרו הפשוט הוא, שהמודט מניח לקשב שלו לצלול מרמת ההכרה הפעילה אל תוך מעמקי ההכרה השלמים... על מנת להפחית את הפעילות השכלית" (עמוד 13). "משהוטה הקשב פנימה בעזרת מ"ט הוא נע אל מחשבה מפותחת פחות... מגמת ההכרה היא לנוע אל חוויה מקסימה יותר משתקפת בה פעילות שכלית" (עמוד 14).

"כדי שתהליך זה, של התנסות ברמות שלווה של הפעילות השכלית בשעת תרגול מ"ט, יתחולל — עלינו להקדים ולנתק בעדינות את ההכרה מן הפעילות השכלית המעסיקה אותה כרגיל לחלוטין במחשבות מפותחות לגמרי. עם זאת, בד בבד עם התרת ההכרה מפעילויותיה השטחיות יש להחזיקה פעילה, לכל יירדם המודט בפשטות.

הטכניקה של מ"ט עניינה בכך, שהעוסק בה מטה את קישבו פנימה בחשבו באופן נינוח מחשבה אחת ויחידה. כך נשארת ההכרה פעילה, אולם בלתי-מוכוונת. באורח טבעי מתחיל הקשב לבקש את הסיפוק הגובר והולך, העומד לרשותו ברמות ההכרה השלוות יותר. לבסוף שוקעת המודעות כליל, ובלי שום מאמץ היא מעבר לכל חשיבה, וזוכה בדרגת המודעות הטהורה" (עמוד 15).

ניתן לתרגם טכניקה מסובכת זאת לכאורה בלשון פשוטה. בתחלה מנסים לרכז המחשבה בנקודה אחת חסרת משמעות (מנטרה). בכך מרוקנים את כלי המחשבה מהבעיות היום-יומיות השיגרתיות, ע"י שכחת כל הסובב את האדם. לבסוף צוללים אל מעמקי ההכרה השלוה, הכונה לאותה שלווה ורגיעה המושגת באמצעות טכניקה

זאת. כלומר, עירנות מלאה ומפותחת, ויחד עם זאת שכחת כל השיגרתיות.

מדוע משיגים בכך שלווה, מה סוד טכניקה זאת. בתורת ה"מדיטציה הטראנסצנדנטאלית", אין לכך הסבר ברור. לנו ברור הדבר ביותר, וכפי שנבאר.

מדיטציה של היהדות

פנימיותו של האדם היא טובה, היא יצירה אלקית, כי הלא היא נשמה. הרע, שהוא חיצוניותו של אדם, באה לו בשעת יציאתו ממעי אמו לאויר העולם, וכדברי רבי: דבר זה למדתי מאנטונינוס, יצר-הרע שולט באדם משעת יציאה לעולם, שנאמר לפתח חטאת רובץ (סנהדרין ע"א:). כמו-כן אמר ר' יודן על הפסוק, כי יצר לב האדם רע מנעריו, מנעריו כתוב (חסר וא"ו), משננער לצאת ממעי אמו (ירושלמי ברכות פ"ה ה"ה). ולכן במדה ויכול אדם להתרכז, לשכוח את כל סביבתו, את כל הרע האופף אותו, לרבות "יצר מחשבות לבו רק רע כל היום" (בראשית ו' ה'), הרי ששוקע הוא בתוך תוכיות נשמתו הטובה, ולכן הרגשתו היא מתוקה, היא חיה נעימה. וכשעושים זאת פעמיים ליום, אף מבלי להבין את עומק המשמעות, עשויים להשיג תוצאות חיוביות טובות. ולכן, כך השיבנו לשאלתו של אותו בן-ישיבה:

טכניקה זאת כשלעצמה אינה אסורה, כשאדם עושה אותה בלי ההקדמות והטקס והמנטרה, אם ימציא לעצמו מלת קסם איזו שהיא, או שיתרכז בשתיקה.

אלא שהאדם מישראל אינו זקוק לשום מדיטציה כדי להשיג את השלוה הנכספת. מצוותיה של תורה פועלות באדם את פעולת המדיטציה המתוארת לעיל ביעילות מירבית. כיצד?
תפלתו הראשונה של האדם בכל בוקר, היא: אלקי, נשמה שנתת בי טהורה... כל זמן שהנשמה בקרבי מודה אני לפניך ה' אלקי...

אדון כל הנשמות... חי וקיים לעד, ברוך המחזיר נשמות לפגרים מתים.

הנה הפתיחה היא, פיתוח המודעות אל תוך תוכיותו של האדם, היא הנשמה אשר בקרבו, ובכך משיג הוא ריכוז מחשבה. אחר-כך באה אותה תפלה שכל כולה היא התפשטות החומר, שכחת כל הסובב את האדם, זניחת המחשבות השיגריות היום-יומיות, ממש כדברי מרן בשולחן-ערוך (הלכות תפלה סי' צ"ח): "המתפלל צריך להסיר כל המחשבות הטורדות אותו עד שתשאר מחשבתו וכוונתו זכה בתפלתו... וכך היו עושים חסידים ואנשי מעשה שהיו מתבודדים ומכונים בתפלתם עד שהיו מגיעים להתפשטות הגשמיות ולהתגברות כח השכלי, עד שהיו מגיעים קרוב למעלת הנבואה, ואם תבוא לו מחשבה אחרת בתוך התפלה ישתוק עד שתתבטל המחשבה".*

אם זוכה אדם לכיון בתפלתו כראוי מגיע הוא השלב האחרון (שהמדיטציה כביכול עשויה להביאו), צלילה אל מעמקי ההכרה

* לעומת הנ"ל, נראה מה טוענת המדיטציה בנקודה זאת: התועלת שבמ"ט מתגלה בלי מאמץ, יהיו אשר יהיו המחשבות הצצות בשעת תרגול, יתכן כי המחשבות הצצות בשעת תרגול מ"ט הן הבלי העולם הזה, או דברים של מה-בכך, דבר זה עלול לעורר חשד בלב המתחיל, כי הנה מתרחש רק מעט. אבל תוכן המחשבות הצצות בשעת מ"ט, איננו יכול לשמש אות מהימן לסוג הדחק שהופג. אם המחשבות דמיוניות, דמויות-חלום, או סקרניות, אל למודט להניח כי הדחק שהופג נחרת עקב חוויה נסמכת. יסיק רק שדחק מסויים, או מכלול דחקים, הוכנו במדת מה, הליך ראשון במעלה במ"ט הוא, להתעלם בפשטות ממחשבות, ולעולם לא להפסיק את תהליך המדיטציה בעת התרחשותו כדי לנתח את המחשבות הצצות בשעת תרגול. מחשבות הצצות בשעת מ"ט אינן אלא הדיווח הסתמי בדבר הנורמליזציה של הדחק (עמוד 22). ובמקום אחר שם: מחשבות הצצות בשעת מדיטציה. לעולם אינן אות לתרגול בלתי-מוצלח, ותחת זאת הן תוצר-לוחאי מלאכותי חזויתי של הטובה, שמשפיעה המנוחה העמוקה של האדם.

השלוה, קרי תוכיות פנימית של הנשמה, הטוהר והיופי של הבריאה הנאצלת שנפח הקב"ה באדם. התעלות זאת אינה מוגבלת, אם יכול אדם לכוין לבו שעות רבות, רשאי הוא להתפלל כל כמה שירצה. ואדרבא, "הלואי שיתפלל אדם כל היום כולו" (ברכות כ"א). **

וכמה גדול ההבדל בין תפלה (מדיטציה יהודית) לבין הטכניקה של המ"ט. השניה שואפת לרוקן את האדם ממחשבותיו היום-יומיות השיגרתיות, שהן היוצרות למעשה את המתח הנפשי, ע"י התרכזותו באותה מאנטרא, מלה חסרה כל משמעות (לגבי המודט), היינו ריקנות תוך כדי ריקנות. ואילו היהדות, משיגה את אותה המטרה, מרוקנת את האדם מכל מחשבותיו הטורדות אותו, אבל תוך כדי כך ממלאה אותו ברגשי קודש של המציאות האלקית, על ידי פניה אל האלקים. לא ריכוז תוך כדי ריקנות, אלא ריכוז מלא תוכן של קדושה, כדברי דוד, נעים זמירות ישראל: ואני קרבת אלהים לי טוב (תהלים ע"ג).

ואם לא די בכך, הנה באה שבת באה מנוחה. שבתו של האדם מישראל שומר תורה ומצוות, היא מדיטציה שאין למעלה הימנה,

** גם בנקודה זאת נראה מה טוענת המדיטציה: הואיל והאדם יכול להסתגל בנוחות רק לשיעור מוגבל של תמורה פנימית ובו בזמן לקיים יחסים תקינים עם התנאים החיצוניים המשתנים והולכים. יוצא איפוא שתרגולה של מ"ט יותר מפעמיים ביממה אינו מניב פרי, בדרך-כלל. תרגול מ"ט פעמיים ביום, בשני פרקי זמן קצרים, מחולל תמורות ניכרות כבמקל-נועם. מאהארישי ציין כי משנסתגלה מערכת-העצבים של המודט אל תרגולה הסדיר של מ"ט, יתקן הגוף את עצמו בשיעור הנוחות המירבי (עמוד 23).

מבלי להכנס לויכוח עניני בתכנם של הדברים הנ"ל והגיונם, נציין שמומחה לתורה הנ"ל טען, שפעמיים אלה מבוססים על אמונה הודית עתיקה הקשורה בשעות מנוחתם של האלים.

שהולכת ונמשכת יממה שלימה. אין זה המקום לתאר את כל גדולת השבת ועומק משמעותה, אבל ברור הוא שאדם מישראל שומר תורה ומצוות, מתנתק לחלוטין מכל הסובב אותו. גם בתקופתנו שכלי התקשורת הם כה מפותחים, וכל אירוע מקומי או אפילו עולמי מגיע לידיעת האדם חיש מהר — אין היהודי שומר השבת מרגיש או חש מאומה. השבת היא בשבילו עולם אחר, עולם שכולו טוב, שכולו מנוחה ורגיעה. הוא עוסק בתפלות השבת הנעימות, בסעודות השבת העריבות, בעיון בחומש ומפרשיו, או בסוגיא בתלמוד, שהם עולם שכולו טוב. ואפילו קריאה במוסף ספרותי של עתון מכובד, (דבר שכשלעצמו אינו רצוי בשבת) עדיין שומרת על שלות הנפש והרגיעה המוחלטת.

הנה מדיטציה נפלאה, לא ריקנות של מאנטרא חסרת משמעות ותוכן, אלא עולם שכולו יופי וטוהר, עולם שכולו שבת ומנוחה, שרק שומרי שבת ומקדשי שביעי חשים אותו בכל יופיו והדרו. כך משיגים את ההתפרקות ממתח שמצטבר כל ימות השבוע, התרכזות מעמיקה בעולם הרוח, שלווה ורגיעה. האם יהודים שומרי מצוות, זכ"ש בני ישיבות העוסקים בתורה, זקוקים הם למ"ט.

חבל מאד, שדורנו זה זנח את כל היופי וההדר של תורת ה' על כל מכלול ערכיה הנצחיים כדי לחצוב לו בארות נשברים אשר לא יכילו המים.

סיכום ההלכה

יש בטקס ההתייחדות של המדיטציה-הטראנסצנדנטלית, וכן במאנטרא הנמסרת למודט, סממנים מובהקים של עבודה-זרה, האסורים בתכלית האיסור.

הטכניקה של המ"ט כשלעצמה אינה אסורה, באם ישתמש בה האדם ללא הטקס הנ"ל, וללא השגחתם של אותם מורים.

יהודי שומר תורה ומצוות אינו מרגיש שום צורך במ"ט.
אדם מישראל המרגיש ריקנות בחייו, וצורך לרגיעה ושלוה, ימצאנה
בדרכו חזרה אל ערכי היהדות בתשובה שלימה אל תורה
ומצוות.

מח

דין רבית בהלוואה צמודה

הנני מאשר קבלת מכתבו מיום כ"ב שבט דנא בשאלתו דלהלן.
מסבות מובנות התעכבה תשובתי עד כה.

שאלה:

מה דינה של הלוואה צמודה ליוקר-המחיה, האם מותר להלוות
כסף לחבירו ולהצמידו למדד יוקר המחיה. האם יש בזה חשש
ריבית או לאו. אם כן, האם יש דרך היתר.

תשובה:

הלוואה צמודה ליוקר המחיה אינה מצויה במקורות ההלכה, כיון
שהיא בת זמנינו אבל ניתן ללמוד דינה מהלכה דומה לה.
ולבאורה נראה שהלוואה צמודה ליוקר המחיה דומה לדין פוסק
על הפירות, שמשעה שנקבע שער לפירות מותר להקדים מעות
לחבירו, הכונה למעשה כעין הלוואה, ולפסוק עמו שיספק לו אותם
פירות כל השנה כולה כשיעור המעות שהקדים לו כפי אותו השער
שהיה בשעת נתינת המעות, אפילו אם יתיקרו אחר-כך (כפסק
מרו בשו"ע סי' קע"א סעיף א' והמקורות נתבארו בבית-יוסף
שם) והטעם מפני שאומר לו אלו היה כספי בידי הייתי יכול לקנות
בזול, והרי זה כאילו המוכר (שהוא למעשה הלוח) קנה אותם